

Vesela Ganeva

(Bulgaria, Plovdiv University Paisii Hilendarski)

Contemporary Communication Strategies in Jennifer Egan's Novel *A Visit from the Goon Squad*

Abstract: This study aims at analyzing the features of digital communication in the construction of the literary text of Jennifer Egan's novel *A Visit from the Goon Squad* and their manifestations in modern communication as a strategy for making artistic suggestions in the novel. The subject of the study will be the structure of the book conceived as virtual communication; I will examine in detail two of the chapters of the novel – one chapter written as a Power Point presentation and the final chapter titled *Pure Language*. Through them I will try to outline a different concept of modern writing and I will examine the ways in which the author uses new technologies to create a futuristic picture of communication practices among people.

Key words: Postmodern novels, digital communication, technology, Jennifer Egan

Весела Ганева

(България, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“)

Съвременни комуникационни стратегии в романа на Дженифър Игън „Жестокото присъствие на времето“

Настоящото изследване има за цел да анализира особеностите на дигиталната комуникация в конструкцията на литературния текст и проявите ѝ в съвременното общуване като стратегия за художествени внушения в романа на Дженифър Игън „Жестокото присъствие на времето“.¹ Обект на изследването е структурата на романа, замислена като форма на виртуална комуникация. Ще разгледаме по-обстойно две от главите на романа, първата от които написана като Power Point презентация, и финалната, озаглавена „Чист език“. Чрез тях ще се опитаме да очертаем една различна концепция на съвременния начин на писане, проследявайки как авторката използва новите технологии в описаната футуристична картина на бъдещите комуникативни практики между хората.

През 1983 година младата Дженифър Игън се запознава и започва връзка с вече известния лидер в сферата на свръхмодерните технологии Стив Джобс. В интервюто, което дава пред „New Yorker“ тя казва, че не е сигурна, дали той ни е причинил вреда или добро със създаването на Apple I² (Schwartz 2017). Близката връзка със Стив Джобс ѝ дава възможност да направи свое проучване преди написването на романа и да очертае актуалните въпроси за влиянието на новите технологии върху бъдещето на младите хора и човечеството.

В романа си „Look at Me“ (2001) тя „изобретява“ протосоциална медийна платформа, представляваща обикновени хора, които компресират своите животи във внимателно изработени профили и се подлагат на непрекъснато наблюдение на уебкамера. Нейната идея става реално откритие, тъй като това е моделът на най-разпространената социална мрежа в света Facebook, създадена три години след написване на романа.

¹ Романът печели награда „Пулицър“ през 2016 година.

² Прототипът му е изготвен в гараж.

В разговора си с писателката Джейн Смили Игън споделя, че нейните „новоизобретени“ технологии са „лесни прогнози“ – те просто притежават „енергията на логиката“ (Schwartz 2017).

Въпреки че векторът на настоящето в романа ѝ „Жестокото присъствие на времето“ посочва пътя към редица възможни бъдещи изобретения, не можем в никакъв случай да квалифицираме тенденцията като научна фантастика. Романът притежава креативната интуиция на таланта по отношение на технологиите с първоначално скритите процеси в „жестокия“ ход на времето.

Самата Игън се колебае да класифицира „Жестокото присъствие на времето“ като сборник разкази или като роман:

Исках да избегна централизираността, исках полифония, исках поглед отстрани, а не фронтално усещане: всеки откъс трябваше да бъде много различен, погледнат от различна гледна точка (Egan 2012).

В тази връзка тя споделя, че никога не е харесвала социалните мрежи, дълго време е избягвала публикуването на профили във Facebook и Twitter, но, за да създаде по-автентична структура на романа, месеци наред анализира интернет общуването. Благодарение на внимателното изследване, Игън успява да улови комуникативните тенденции и да направи своя прогноза за бъдещето на поколението, отдадено на технологиите.

Структура и социални мрежи

Структурата на романа провокира читателя, защото първоначално той не разбира връзката между отделните глави. Начинът на тяхното свързване е специално търсено внушение, съобразено със съвременния начин на възприемане на информация. На пръв поглед изглежда, че структурата съдържа самостоятелни глави, което е традиционна практика, позволяваща логическите връзки между отделните части да се постигат по различни начини: всяка от главите може да функционира самостоятелно като отделна история. Игън съзнателно следва модела на съвременния начин на комуникация, наподобяващ най-вече този в социалните мрежи: информацията е поднесена фрагментарно, фрагментите често са независими един от друг, а източникът им е неясен. Сякаш няма връзка между разказите, времето не е линейно и последователно, житейските съдби не са развити докрай, нито пък свързани със следващите. Структурата е отражение на виртуалната мрежа, в която потокът от информация идва едновременно и скоростно. Човешкото съзнание трябва да работи на много бързи обороти, за да отсее необходимото и да направи връзките между отделните глави. Впоследствие разбираме, че въпреки впечатлението за несвързаност и отсъствие на явни логически мотиви, всъщност имаме композиция с много добре обмислени връзки. Както мрежата има своята ясна структура и алгоритъм, така в отделните части се откриват паралели между човешките съдби в романа. Някоя от историите не е на случайно място, тя ни дава точната информация, за да можем да преминем към следващата глава с нужното ни свръхконцентрирано лаконично знание. Техниката, с която авторката сглобява главите в романа, е следната: един второстепенен или третостепенен герой от предходна глава става главен в следващата глава, без да се спазва хронологическа последователност. Дженифър Игън изгражда една голяма история от множество малки, които са ни поднесени фрагментарно. Подобен подход създава усещането за прескачане от герой на герой, от минало в бъдеще и обратно, от една сюжетна линия в друга, без ясно обосноваване.

Интересна прилика на структурата със сегашния начин на протичане на комуникация имат и естествените взаимовръзки между героите. Отношенията в книгата са непредвидими, те се изместват и рекомбинират като за кратко губим следите на някой персонаж, за да ги открием отново след няколко глави. Този тип повествование наподобява

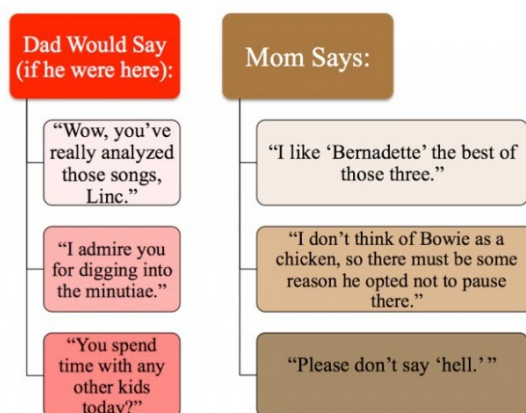
бява бързия ход на информацията посредством интернет, в синхрон със съдбите на част от героите, израснали в дигиталната ера. Сюжетът с лекота преминава от едно време в друго, но прочитът не е затруднен. Книгата предлага текст, в който всеки може лесно да сглоби привидно разпокъсани минало и настояще, герои и събития, за да може да конструира сам цялата голяма история. Тази „игра“ с читателския ум е модел на свръх-информативния свят, в който живеем. На съвременния човек му се налага непрестанно да сглобява пъзели от различни източници – дигитални или други, за да достигне до истината или поне до своята версия за нея. Посредством композицията на романа се създава целенасочено подобно усещане, за да може читателят да разпознае общуването от „мрежите“ и да се „озове“ в познатия му виртуален свят. Така, от една страна, е на прицел конкретна аудитория, а от друга – наблюдаваме любопитен опит за приближаване на романовата структура към съвременните комуникационни стратегии.³

Презентация на Power Point или дневникът на новото поколение

Признак за новаторство е и специалната глава, написана на Microsoft Power Point, която съдържа 76 слайда под формата на диаграми. Прелиствайки книгата, откриваме, че визуално главата силно наподобява компютърен екран, защото използва функцията на ротация, характерна за дигиталните устройства. Читателят може да прочете написания текст, ако завърти книжното тяло наляво и смени класическото положение за четене на книга. Интересно е, че някои от слайдовете имат и аудиофайлове. Авторката препоръчва четенето на книгата да става заедно със слушането на файла, достъпен в интернет пространството⁴. Идеята да се съчетае прочита на книгата със слушането на музика и гледането на Power Point е още един пример за личен почерк на Игън. Можем да твърдим, че описаните особености на главата сближават романовата конструкция с характеристиките на съвременната дигитална комуникация. Дженифър Игън прави собствен уебсайт, в който помещава главата с Power Point презентацията, опасявайки се, че никой от издателите няма да се съгласи да издаде романа в нестандартния ѝ за книжно издание вид (Egan 2012).

Дневникът, написан на Power Point, е структуриран по оригинален начин. В него десетгодишната Алисън разказва за трудните взаимоотношения в семейството си чрез нова визуална версия. Старомодният дневник е приел формата на корпоративна презентация, „оцелявайки“ в новото време.

Dad vs. Mom

³ Използвана е идеята за структурата на романа, публикувана в статията ми „Дигиталната пустиня“ в списание Страница бр.4/2019.

⁴ По-подробно виж : <http://jenniferegan.com/excerpt/a-visit-from-the-goon-squad/>

Разказът не би бил нищо по-различно от емоционална семейна история, ако стегнатият начин на писане, който Power Point изисква, не превръща главата в сърцевинна част от структурата – читателят е този, който трябва да разтълкува информацията, за да стигне до главния замисъл.

Когато се презентира на Power Point, се избират опорни точки-фрагменти, по които лекторът обяснява своята теза на слушателите. Фрагментарното писане дава възможност да прочетем историята по различни начини като селектираме информацията, а главата „Power Point“ придобива значението на важен формален и смислов център, съчетал аналогови и дигитални начини на общуване. За новата тенденция на изразяване авторката казва следното:

New genres are called for when there are new kinds of people. Twentieth-century urbanism summoned up noir, and jazz. The Internet is arguably rearranging the boundaries of selves. So artists need to notice and respond (not necessarily enthusiastically but somehow effectively)⁵ (Wilson 2010).

От всичко казано дотук имаме основание да твърдим, че „пренареждането на границите на личността“ предизвиква писателя да изрази проблемите на съвременниците си, създавайки оригинална комуникативна стратегия, адекватна на новите социални платформи за общуване. Този подход не нарушава смисловата и естетическа стойност на произведението, а напротив – чрез включване на дигиталния език, Дженифър Игън експериментира с нови комуникативни форми, като интегрира корпоративни изразни средства в традиционните художествени практики. Новаторското решение за преобразуването на класическия дневник в Power Point презентация говори за неограничените възможности за изразяване, създавайки хибриден жанр между литература и Microsoft Office.

„Чист език“

В последната глава на романа „Чист език“ се прибъгва все по-често до дигитална комуникация между героите като свидетелство за настъпващата промяна във вербалното общуване. Тази глава е важна за изследването, защото прогнозира бъдещето в близките години (2020-2030)⁶. В нея всички истории се сливат в една голяма картина. Събират се героите, израснали през аналоговата и дигиталната ера. Автентичният аналогов звук от китарата и популяризирането на музикалното събитие под ръководството на млада асистентка обединяват поколенията в романа.

Заедно с наглед успешното приспособяването на героите към новото време, се пораждат и проблеми, свързани с напредъка на технологиите. Дигитализацията е заменила до голямата степен вербалното общуване с виртуалното. Родителите се опитват да опазят малките си деца от новите технологии, отношението към езика също е променено. Книгата е публикувана в епохата на iPhone преди телефонът да бъде представен официално на технологичния пазар. Игън отново „прави откритие“ като в тази глава представя и Starfish – сензорен екран за деца. Той може да се употребява и от бебета. Двамата родители спорят, кога да позволят на дъщеря си да го използва, но малкото дете вижда устройството у непозната и не може да откъсне очи от него. Това е може би първото изображение в литературата на тази загубена битка.

Интересно „съвпадение“ е, че в Twitter не могат да се използват повече от 280 знака, за да се защити позицията – в същия формат на популярната медийна платформа общува и младата асистентка, натоварена с организирането на концерта, около кой-

⁵ Нови жанрове се създават, когато има нови видове хора. Урбанизмът на XX век съвместява noir (жанр в американското изкуство) и джаз. Интернет несъмнено пренарежда границите на личността. Така че творците трябва да забелязват и реагират (не непременно ентузиазизирано, но ефективно).

⁶ Няма как да кажем с точност, защото никъде не е спомената година, а само е загатнато за нея.

то се развива фабулата. В края на главата има още един много важен момент: момичето „изнася лекция“ на по-възрастния от нея Алекс по боравене с технологическо устройство за набиране на публика. След обяснението как да комуникират чрез съкращения, за да спестят символи и време, тя спира да общува с него вербално и му изпраща съобщение: „Супр. Тр да рбт(...)“. Игън иронизира честата употребата на съкращения в интернет пространството и отново ни препраща към социалните мрежи:

Чиста работа – никаква философия, никакви метафори, никакви съждения. (Игън 2012: 338/ Eagan 2012: 338).

Романът показва как езикът на съкращенията оптимизира работния процес, но от тази промяна има и нежелани последствия. Красотата на словото е подчинена на рационалния информационен обмен, без да спасява от интелектуална регресия и попадане в лоното на примитивизма. Мисълта се визуализира, но не се изрича, не се разгръща; използването на метафорични езикови конструкции става все по-голяма рядкост, думите са все по-малко, сетивата работят на принципа на първичното, задълбоченият разговор е изключение. Изразните средства се опростяват и съкращават, защото се цели по-масово и по-бързо разпространение на информацията от един потребител до друг. За съществуващите конфликти и събития реципиентът разбира чрез технологиите, с които си служат съвременните мрежи за информация, но той не е пряк свидетел, нито е пряк участник в тях, дори не е сигурен в степента на истинността им. В този смисъл е

важно да се припомни фундаменталната характеристика на виртуалния свят като едновременно присъстващ, мамещо реален, но също така и отсъстващ, окончателно непостижим (Протохристова 2003: 330/Protohristova 2003: 330).

Разграничението, което направихме между старите изразни средства и новите дигитални връзки, се отнася и до сигурността на предаваните факти, до възможността да се оформи обективна гледна точка, до доверието към сетивата. При дигиталната връзка субектът е несигурен в „чистотата“ на първоизточника и не винаги му се доверява, което задълбочава вътрешната нестабилност.

В своя труд „Едноизмерният свят“ Херберт Маркузе говори за „нешащното съзнание“, което е откъснато от настоящето. Според него новото време е втори етап на варварство на консуматорското общество⁷. Петдесет години по-късно отново можем да говорим за съвременно варварство по отношение на езика. Това не е нов казус, човешката история повтаря сама себе си от Античността до днес, попадайки в аналогична ситуация при всеки нов информационен „скок“:

в разгърналия се през гръцкия V век пр. Хр. сложен конфликт между словесно и визуално, обект на дълбоко подозрение е визуалното (Протохристова 2003: 329/Protohristova 2003: 329)

т.е. новата форма на изразяване – писмеността. Съвременното дигитално време, представено в романа, не се приема от поколението на аналоговите⁸ хора, то е обект на недоверие и отричане. Нещо повече, усещането за загуба на качество и дехуманизиране в живота на героите от предишното поколение е и усещане, че „нашата съвременност с духовната ѝ мизерия“ (Протохристова 2003: 328/Protohristova 2003: 328) губи от съпоставянето с предходните епохи. Имаме основанието да смятаме, че общуването в дигиталната ера повтаря този модел.

⁷ Под съвременно се разбират 70-те години, когато е написана книгата.

⁸ Под аналогови се има предвид героите израснали през 70-80 години, когато на мода е аналоговата музика.

Фрагментарната комуникация променя посланието не само от езикова гледна точка. Тя влиза в противоречие и със стандартната писмена култура. Когато се учим да четем и пишем в първите класове на нашето образование, пропуснатата буква е признак на необразованост и грешка. В сегашната ситуация този тип „бързо писане“ не се санкционира, а напротив, се толерира като по-ефективна форма на едно неформално, но все по-често употребимо ниво. Кодът на общуване между хората е видоизменен, вследствие разбиване на структурата на вече познатия ни език.

Съкратените послания създават неразбиране на различни нива на общуване (между родители и деца, млади и стари), слагат препятствия във взаимодействието между героите в романа, намаляват не само смисловата, но и хуманната стойност на разбирането. Диалогът между хората се случва все по-рядко на живо и носи все по-малко наслада и взаимност.

„Чист език“ завършва с изживените животи на възрастните, които изпитват носталгия по младостта и копнеж за несбъднатия живот. В последната глава героите съпреживяват миналото си, осъзнали „жестокото присъствие на времето“. Разказите на главните и второстепенни персонажи съставят колаж от минало, настояще и бъдеще и двата паралелни свята – дигитален и реален се сливат в едно. В него връзките между хората все по-трудно оцеляват, разбирането е сложно. Липсва разграничението адресат – адресант, изгубено в дигиталния „сленг“, а с изчезването на словото, личността губи своята уникалност и попада в море от унифицираност:

Снята нщ

Улцт нкга не спи

Бученето нкг не спра

(Игън 2012: 358/ Eagan 2012: 358)

Шумът, за който авторът говори, е свързан с умората от информационно пресищане. Виртуалният свят е проникнал навсякъде, той е завладял вербалната и невербалната комуникация. Технологичните устройства предоставят достъп до всичко, което потребителят пожелае, той е свръхинформиран до такава степен, че е прекалено зает да възприема множеството факти, за да разговаря: Алисън компресира своите емоции в диаграми на Power Point – героите от бъдещето си пишат със съкращения, вместо да общуват пълноценно. Фрагментарната словесност е и отношение към света, накъсано от бързия ритъм на живота и ограниченията в избора на думи⁹. В литературната творба тя изглежда едновременно интересна, различна, но и непълноценна, посланията чрез слово в романа са силно видоизменени.

Дженифър Игън експериментира с класическото писане, добавяйки дигитални елементи, за да покаже не само какво се случва с езика, но и с мисълта на човека:

Онова, което хората наблюдават на екрана на своя word-processor, е работата на собствения им мозък. Целият мозъчен и електронен снобизъм се отличава с голяма преструвка – това далеч не е знак за по-висша антропология, а за опростена антропология, сведена до последния израстък на гръбначния стълб (Бодриар 2017: 55/Baudrillard 2017: 55).

Съкратената реч в романа изразява по-различния начин на мислене на едно ново дигитално поколение – то повече изразява информацията¹⁰, отколкото да се задълбочава в нея.

⁹ Ограниченията в употребата на знаци, за които споменахме, в Twitter. Платформата служи за трибуна на много влиятелни хора от нашето хилядолетие.

¹⁰ Пример за това са неограниченото публикуване на постове в социалните мрежи.

Игън проследява как езикът, предаващ мислите, се променя с годините, а появата на нови технологични устройства създава и нови професии, при които бързината е от основно значение¹¹. Внушението, че няма време за нищо, е предпоставка за фрагментарно мислене, фрагментарно изразяване и фрагментарно чувстване¹².

Когато питат Игън каква е нейната прогноза за бъдещето и дали технологиите ни променят, тя отговаря следното:

Ние сме много по-наясно в кое време се намираме, заради технологичния прогрес. Всъщност големият въпрос на книгите ми е как технологиите променят нашите личностни параметри. Не в повърхностния смисъл какво правим, а кои сме ние за самите себе си (Egan 2012).

Анализирайки този текст десет години след като е отпечатан, сме наясно, че в човешките взаимоотношения неизбежно присъства трети елемент – технологичното устройство, все по-незаменимо, създаващо условия, без които съществуването в съвременното общество е немислимо или поне така изглежда. По отношение на съвременното писане Игън проследява промяната на комуникацията в романа от аналогова към дигитална. Съкращенията при писане, главата, написана на Power Point, сензорният екран Star Fish за деца, са дигиталните артефакти на новата епоха. Употребата им в художественото произведение свидетелства, че границите между виртуален и реален свят не са така раздалечени и ако хората не осъзнават технологичната и съпътстващата я психологическа промяна, няма да се адаптират към новата среда без да се обезличат.

„Жестокото присъствие на времето“ е роман, разкриващ нуждата от автентичност в паралелните светове, в които живеем.

ЛИТЕРАТУРА:

- Айзъксън 2014: *Айзъксън, У.* Биография на Стив Джобс. София: СофтПрес. (Isaacson 2014: *Isaacson, W.* Biografia na Steve Job. Sofia: SoftPres ISBN: 9786191510832).
- Игън 2012: *Игън, Д.* Жестокото присъствие на времето. София: Милениум. (Eagan 2012: *Eagan, D.* Zhestokoto prisustvie na vremeto. Sofia: Milenium ISBN: 9789545151965).
- Липовецки 1996: *Липовецки, Ж.* Време на вакуум. София: УИ „Св. Климент Охридски“ (Lipovetsky 1996: *Lipovetsky, J.* Vreme na vacuum. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“ ISBN:9540708877).
- Липовецки 2005: *Липовецки, Ж.* Хипермодерни времена. София: Изток-Запад (Lipovetski 2005: *Lipovetski, Zh.* Hipermoderni vremena. Sofia: Iztok-Zapad ISBN:9786191606153)
- Липовецки 2008: *Липовецки, Ж.* Парадоксалното щастие. София: Рива (Lipovetski 2008: *Lipovetski, Zh.* Paradoksalnoto shtastie. Sofia: Riva ISBN: 9789543201785).
- Маркузе 1997: *Маркузе, Х.* Едноизмерният човек. Изследвания върху психологията на развитото индустриално общество. София: Христо Ботев (Markuze 1997: *Markuze, H.* Ednoizmerniyat chovek. Izsledvania varhu psihologiyata na razvitoto industrialno obshtestvo. Sofia: Hristo Botev. ISBN: 9544453970).
- Протохристова 2008: *Протохристова, К.* Западноевропейска литература. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ (Protohristova 2008: *Proto-*

¹¹ Асистентката Лулу ръководи цялостната организация на събитие през телефона си.

¹² Романът разкрива проблемните връзки между родители и деца, съпругески и любовни взаимоотношения.

- hristova, K. Zapadnoevropeiska literatura. Plovdiv: Universitetsko izdatelstvo „Paisiy Hilendarski“ ISBN: 9786191791019).*
- Бодриар 2017: *Бодриар, Ж.* Америка. София: Лега Артис (Baudrillard 2017: *Baudrillard, Zh. Amerika. Sofia: Lege Artis ISBN: 9789548311878*)
- Ганева 2019: *Ганева, В.* Дигиталната пустиня в романа на Дженифър Игън „Жестокото присъствие на времето“, Страница, IV, 115-131 (Ganeva 2019: *Ganeva, V. Digitalnata pustinya v romana na Jeniffer Eagan „Zhestokoto prisustvie na vremeto“, Stranitsa IV, 115-131).*
- W.McDonogh 2001: *W.McDonogh, G, R. H.Wong C. ENCYCLOPEDIA OF CONTEMPORARY AMERICAN CULTURE. New York and London: Routledge. ISBN: 9780415515023*
- Campbell 1997: *Campbell N., Kean A. American Cultural Studies. New York and London: Routledge. ISBN: 9781138833142*

Интернет източници:

- Dobbert, C. (2018 , October 16). PEN America Is Suing President Trump . Извлечено на 30/06/2019 от: <https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/industry-news/publisher-news/article/78341-pen-america-is-suing-donald-trump.html>
- Eve, M. P. (2015, 19 October). „Structural Dissatisfaction“: Academics on Safari in the Novels of Jennifer Egan. Извлечено на 29/5/2019 от: olh.openlibhums.org/articles/10.16995/olh.29/
- Guardian (2017, November 21). Jennifer Egan and M John Harrison – books podcast. Извлечено на 15/07/2020 от: <https://www.theguardian.com/books/audio/2017/nov/21/jennifer-egan-and-m-john-harrison-books-podcast>
- Schwartz, A. (2017, October 21). Jennifer Egan’s Travels Through Time. Извлечено на 20/06/2019 от: <https://www.newyorker.com/magazine/2017/10/16/jennifer-egans-travels-through-time>
- Eve, M. P. (2015, October 19). „Structural Dissatisfaction“: Academics on Safari in the Novels of Jennifer Egan. Извлечено на 15/07/2020 от olh.openlibhums.org/articles/10.16995/olh.29/
- Google, T. a. (2012, 31). Jennifer Egan: „A Visit from the Goon Squad“ | Talks at Google. Извлечено на 15/06/2020 от <https://www.youtube.com/watch?v=DMz6nysA93U&list=PLvWVLSghI4qhfAzVYlyl1peiwjaF0Im&index=2&t=0s> : 4:30-4:50
- Schwartz, A. (2017, October 21). Jennifer Egan’s Travels Through Time. Извлечено на 17/07/2020 от <https://www.newyorker.com/magazine/2017/10/16/jennifer-egans-travels-through-time>
- Wilson, C. (4 August 2010 r.). Jennifer Egan, „Great Rock and Roll Pauses“ in A Visit from the Goon Squad (2010). Извлечено на 06/06/2019 от <https://backtotheworld.net/2010/08/04/jennifer-egan-%e2%80%9cgreat-rock-and-roll-pauses%e2%80%9d-in-a-visit-from-the-goon-squad-2010/>
- Archived, P. (2011, April 20). 2011 Pulitzer Prizes. Извлечено на 06/06/2019 от www.pulitzer.org: <https://www.pulitzer.org/prize-winners-by-year/2011>
- BBC. (2017, December 7). Jennifer Egan: A Visit from the Goon Squad. Извлечено на 04/06/2019 от <https://www.bbc.co.uk/programmes/b09h0dxt>

- Ciabattary, J. (2014, July 6). Jennifer Egan Interview, A Visit from the Goon Squad. Извлечено на 08/07/2020 от: <https://www.thedailybeast.com/jennifer-egan-interview-a-visit-from-the-goon-squad?ref=scroll>
- Eagan, J. (2007, December 2). Found Objects. Извлечено на 06/05/2019 от: <https://www.newyorker.com/magazine/2007/12/10/found-objects>
- Mishra, P. (2011, March 31). Modernity's Undoing. Извлечено на 04/03/2019 от: www.lrb.co.uk:<https://www.lrb.co.uk/v33/n07/pankaj-mishra/modernitys-undoing>
- (2018, April 12). Reconstructing Timelines in A Visit From the Goon Squad. Извлечено на 06/04/2019 от: <https://goonsquadtimelines.weebly.com/>
- Zappen, J. P. (2016, November 12). Affective Identification in Jennifer Egan's A Visit from the Goon Squad. Извлечено на 05/04/2019 от www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10436928.2016.1236519?journalCode=glit20